

Hodinový štrajk

August 2011 * Vydala Priama akcia – slovenská sekcia Medzinárodnej asociácie pracujúcich

Pracujúci na Slovensku len málokedy bojujú kolektívne za svoje požiadavky. Hlavne tu, na východe, kde je práce málo a každý takýto krok sa stáva takmer hrdinským činom. Týmto letákom by sme preto chceli vyjadriť podporu a uznanie vodičom DPMP za odhodlanie neustúpiť z požiadaviek a ísť do ostrého štrajku. Sme pracujúci ako vy a sme zároveň cestujúci. Každý štrajk v sektore služieb nám síce môže spôsobiť komplikácie v každodennom živote, no radi ich strpíme, ak vieme, že štrajk bude nekompromisný a dosiahne, čo si želajú štrajkujúci. Keďže sa však štrajk skrátil z už beztak krátkych troch hodín na jednu, otvára to viaceré otázky. Hoci nepracujeme v doprave, chceli by sme sa so štrajkujúcimi aj cestujúcimi podeliť o niekoľko myšlienok.

Kto z koho

Tvrdenie, že na zvyšovanie plátov či zamestnanecké výhody nie sú peniaze, je veľmi častým argumentom proti bojovne naladeným pracujúcim. DPMP má navyše výhodu, že sa môže vyhovoriť na sumu, ktorú má dostať z rozpočtu mesta Prešov. Mesto argumentuje (zase raz) finančnou krízou a zlou finančnou situáciou a presviedča, že na to jednoducho nemá. Náš postoj by však mal byť voči mestu rovnaký ako voči DPMP. My sme pracujúci, nás nezaujíma, ako firma či mesto peniaze zoženie. To nie je náš problém, my sa staráme o to, ako prežiť a zabezpečiť si čo najlepšie životné aj pracovné podmienky. Ak môžu takto uvažovať boháči a politici, môžeme aj my, pracujúci. A ak niekto tvrdí, že spoločnosť môže fungovať len tak, že si vždy všetko odserú tí, ktorí sú na tom sociálne a ekonomicky najhoršie, tak také fungovanie spoločnosti odmietame.

Podoba štrajku

Keď sa pozrieme na štrajky na Slovensku súvisiace s kolektívnym vyjednávaním, zistíme, že išlo najmä o časovo neobmedzené štrajky. V DPMP sa koná hodinový štrajk a aj keď si prajeme, aby dosiahol hmatateľný výsledok, je na mieste uvažovať o jeho reálnom vplyve. Utorkové hodinové ochromenie služieb má ukázať DPMP aj mestu, že vodiči sa vedia spojiť a zatlačiť.

Nemôžeme sa ale ubrániť dojmu, že sa všetko vsadilo na jednu kartu a prevláda nádej, že mestské

zastupiteľstvo v stredu odklepne DPMP dost' peňazí na to, aby sa mohli mzdy vodičov zvýšiť o 10 %. Čo ak sa tak nestane? Cítia sa vodiči dost' silní, aby zvrátili už schválené rozhodnutie? Ak má hodinový štrajk posilniť bojovného ducha vodičov a ukázať, že keď sa dá teraz štrajkovať hodinu, nabudúce to môže byť kľudne aj niekoľko dní, kým sa nenájdu peniaze, tak nemáme námietky. Takisto nebudeme špekulovať o tom, čo sa skrýva za skrátením štrajku. Vyjadriť by sa mali predovšetkým samotní štrajkujúci.

Štrajk v doprave a dôsledky

Z pohľadu štrajkujúcich je cieľom každého štrajku vyvinúť maximálny tlak na vedenie podniku a minimalizovať tlak na samotných štrajkujúcich. Častým sprievodným javom každého štrajku je prezentácia štrajkujúcich ako neschopných zamestnancov, ktorí len frflú. Vezmime si lekárov - keď štrajkujú, zrazu sú sebeckí a nemyslia na pacientov. Keď štrajkujú železničari, zrazu sú vykreslení ako akási elita s neskutočnými výhodami, ktorá z chamtivosti bráni ľuďom dostať sa do práce. Kto však boj za lepšie pracovné a životné podmienky považuje za sebecké, jednoducho nechápe, že v tomto systéme ľudia nedosiahnu nič, ak nepoužijú nátlakové akcie. A tie už zo svojej povahy musia spôsobiť nejaké ochromenie prevádzky. Niektorí si to uvedomujeme, mnohým to však treba trpezlivo vysvetliť. Štrajk je teda aj komunikačnou vojnou, ktorú treba dobre zvládnuť. Obyvateľom mesta a cestujúcim (teda vo väčšine takisto pracujúcim ľuďom), ale aj médiám preto podľa nás treba objasniť, že problém je niekde celkom inde ako vo vodičoch MHD.

Komunikácia a požiadavky

Keď už k štrajku dôjde, základom jeho úspechu je jednotnosť. Tá sa dosahuje komunikáciou na pracovisku pred štrajkom, no nemala by chýbať ani počas štrajku a po ňom. Koniec-koncov, štrajk je konaním štrajkujúcich a mal by byť neustále v ich rukách.

V štrajku je veľmi dôležitá aj podpora cestujúcich či zamestnancov iných firiem, hoci v boji nie sú priamo zaangażovaní. Doprava sa týka nás všetkých a vodiči nemusia byť jediní, kto má požiadavky. Ved' DPMP len

nedávno prišlo k obmedzeniu frekvencie spojov, zvýšeniu cien niektorých lístkov či zníženiu zliav pre žiakov, študentov a dôchodcov z 50 na 40%. Rozličné požiadavky sa mohli spojiť do spoločného boja.

Veľkou výhodou je mať vlastný informačný kanál, ktorý využili napríklad zamestnanci českého Hyundai, ktorí v decembri 2009 vyšli do divokého štrajku. Už pred štrajkom mali vlastné verejné online fórum, ktoré sa stalo priestorom na zdieľanie informácií o situácii na pracovisku. Zamestnanci tým urobili obrovský krok vpred a dokázali priblížiť svoje pracovné podmienky každému, kto má internet a sleduje články na webe. Zostaviť diskusné fórum dnes nie je veľký problém a dajú sa využiť aj diskusie k článkom v médiách alebo na dopravných portáloch. Je to ďalší spôsob, ako ľuďom vysvetliť, za čo zamestnanci DPMP bojujú, prípadne povzbudzovať sa navzájom.

Dá sa to!

Na Slovensku síce máme skromnú históriu bojov pracujúcich za svoje požiadavky, no príklady sa nájdu. Na východe si spomeňme napríklad na minulý august, keď svojou húževnatosťou prekvapili šičky z Hencoviec, ktoré sa s vedením nemaznali výstražnými štrajkami a vyšli do časovo neobmedzeného okupačného štrajku, v ktorom zotrvali celý týždeň. V susednom Česku nájdeme príklad priamo zo sektora verejnej dopravy. V júni 2011 sa v Dopravnom podniku Ostrava odohral šesťdňový štrajk spojený s demonštráciami a blokadou štrajkokazov! Prečo sa nimi neinšpirovať?

Na dohode by sa mali dohodnúť všetci

Štrajk sa končí dosiahnutím požiadaviek. Tento krok však býva často najproblematickejší, lebo k nemu dochádza za zatvorenými dverami, v neprítomnosti drvivej väčšiny štrajkujúcich. Nastupujú rôzne triky vyjednávačov na oboch stranách. Výsledky každého boja závisia od toho, či ho riadia samotní pracovníci alebo ich zástupcovia, ktorí sa môžu dohodnúť na záveroch podľa vlastného uváženia. Každé vyjednávanie si vyžaduje, aby sa na ňom zúčastnili ľudia, ktorým dôverujeme. Dôvera v akomkoľvek spore by mala ísť ruka v ruke s kontrolou a spoločným rozhodovaním o jeho vývoji. Akákoľvek konečná dohoda by mala byť výsledkom diskusie všetkých pracujúcich, ktorí sú do sporu zapojení. To je možné formou všeobecného zhromaždenia, teda spoločného stretnutia bez zástupcov vedenia, kde sa odsúhlasí alebo zamietne aktuálny návrh dohody.

Širší pohľad

Podľa nás by štrajkujúci nemali byť v nijakej fáze štrajku iba štatistami. Štrajk by mal posilniť sebavedomie a umožniť rozvinúť vlastné schopnosti a iniciatívu pri riešení problémov v budúcnosti. Ak budeme čakať, že za nás všetko vyriešia nejakí zástupcovia, dopadneme rovnako, ako keď čakáme, že naše problémy za nás vyriešia politici a šéfovia. Musíme sa dokázať sami zorganizovať, či už sme v odboroch alebo nie, a ukázať pozitívny príklad ostatným ľuďom v podobne neľahkej situácii. Spoliehať sa musíme iba sami na seba. Platí to aj vo vzťahu k odborom. Tie môžu byť silné, ak majú veľa členov, ale stále môžu rozhodovať o dohodách za pracujúcich bez ich súhlasu.

Každý štrajk či iný väčší spor by podľa nás mal byť pod kontrolou orgánov, ktoré si vytvoria samotní pracujúci. Rozhodnutia by mali padať na všeobecných zhromaždeniach, kde môže rozhodovať každý, nielen členovia odborov.

Štrajk je historická udalosť a symbol nádeje, že zlá situácia sa dá zlepšiť, ak sa ľudia spoja a postavia za svoje záujmy. To by sa nikdy nemalo podceňovať.

Priama akcia je organizácia, ktorá sa sústreďuje na riešenie problémov na pracoviskách, v bydlisku a na školách, a organizovanie solidárnych akcií za práva a požiadavky pracujúcich u nás aj v zahraničí. Od roku 2000 je sekciou Medzinárodnej asociácie pracujúcich (MAP), ktorá združuje zväzy a iniciatívy zo 16 krajín sveta.

Ako pracujúci máme vlastné záujmy, odlišné od zamestnávateľov, manažérov a politikov. Chceme ich presadzovať prostredníctvom vlastnej organizácie, nezávislej od parlamentnej politiky, politických strán, zamestnávateľských a štátnych orgánov, cirkví a odborov.

V Priamej akcii nájdeš ľudí, ktorí nemajú jednotné politické názory. To, čo nás spája, je zhoda v metódach, princípoch, fungovaní a cieľoch organizácie. Hoci nie sme klasický odborový zväz, usilujeme sa plniť viaceré funkcie, ktoré plnia odbory.

Ak patíš k tým zamestnancom alebo zamestnankyniam, ktorí si myslia, že aktivity na pracovisku majú zmysel, alebo chceš vedieť konkrétnejšie informácie, ozvi sa nám na e-mail priamaakcia@priamaakcia.sk, prípadne na Priama akcia; PO Box 16; 840 08 Bratislava 48.

Ďalšie informácie nájdeš na

www.priamaakcia.sk